

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА СУСПІЛЬСТВА

MODERN CHALLENGES AND TOPICAL ISSUES OF
SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND SOCIETY

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

Частина 2
Part 2

1 листопада 2023 р.
November 1, 2023

м. Біла Церква, Україна
Bila Tserkva, Ukraine

СЕКЦІЯ 10. ТЕХНІЧНІ НАУКИ SECTION 10. TECHNICAL SCIENCES	49
<i>Зубенко Д. Ю., Платонова Л. О.</i> ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНИХ ГАДЖЕТІВ ТА ВЛИВ ЇХ НА САМОПОЧУТТЯ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ	49
<i>Коряшкіна Л. С.</i> ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СЕГМЕНТАЦІЇ В СИСТЕМАХ ЕКСТРЕНОЇ ЛОГІСТИКИ	50
<i>Линник І. Е.</i> АНАЛІЗ СТАНУ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПЛАСТИКОВИМИ ВІДХОДАМИ В МІСТІ ХАРКОВІ ТА ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	53
СЕКЦІЯ 11. ІСТОРИЧНІ НАУКИ SECTION 11. HISTORICAL SCIENCES.....	55
<i>Талімончук Ю. Т., Кінд-Войтюк Н. В.</i> АДА РОГОВЦЕВА: ТАЛАНТ, ПРОСТОТА Й ЛЮДЯНІСТЬ.....	55
СЕКЦІЯ 12. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ SECTION 12. PHILOSOPHICAL SCIENCES	57
<i>Будасова К. В.</i> ФІЛОСОФСЬКІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УКРАЇНЦЯ	57
СЕКЦІЯ 13. ВІЙСЬКОВІ НАУКИ SECTION 13. MILITARY SCIENCES	59
<i>Glushanytsia N. V., Redko S. O., Sarnavskiy V. V.</i> SPECIFICITY OF PROFESSIONAL ACTIVITIES OF FIRE AND RESCUE UNITS IN THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF DEFENSE OF UKRAINE.....	59
СЕКЦІЯ 14. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ SECTION 14. POLITICAL SCIENCE.....	61
<i>Ворона М. П.</i> НАСЛІДКИ ДОБИ КОЛОНІАЛІЗМУ ДЛЯ ПРОЦЕСІВ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В АФРИЦІ..	61
СЕКЦІЯ 15. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ SECTION 15. PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS	63
<i>Миготін А. І.</i> ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ.....	63
СЕКЦІЯ 16. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ SECTION 16. SOCIAL COMMUNICATION	66
<i>Білецький О. П.</i> КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ , ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ПРИЙМАЮЧУ ГРОМАДУ	66

Білецький О. П.

викладач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ, ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ПРИЙМАЮЧУ ГРОМАДУ

Війна росії проти України призвела до того, що значна частина наших громадян з регіонів, що опинилися в тимчасовій окупації ворога, стали вимушеними переселенцями. Україна вживає заходи для стабілізації соціально-економічного простору та провадить соціальну політику для підтримки внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Передусім вона стосується різних аспектів соціального захисту, правової та психологічної допомоги ВПО, створення спеціалізованої інфраструктури, тощо. На допомогу ВПО нині реалізовується відповідна Стратегія (2021-2024 рр.), яка спрямована на сприяння їхній подальшій інтеграції в нові громади [9]. Сучасні дослідники цієї проблеми зазначають, що державна політика щодо ВПО потребує подальшого вдосконалення, зокрема в контексті надання соціальних виплат, використання спеціальної цифрової інфраструктури, посилення корпоративної соціальної відповідальності, тощо [8]. Розглядаючи питання пов'язані з вимушеними переселенцями, О. Федоренко пропонує теоретичну модель соціальної інтеграції ВПО, яка складається із соціально-психологічного, соціально-економічного, соціально-політичного та культурно-комунікаційного компонентів. Усі складові впливають на процес соціальної інтеграції ВПО і в комплексі визначають соціальне самопочуття переселенців [7]. На нашу думку, базову передумову для соціальної інтеграції складають соціально-психологічний та соціально-економічний компоненти. Зокрема, це подолання кризових станів, пов'язаних з втратою (близьких, домівки, соціального капіталу, ін.), настанова ВПО на входження в нову громаду, а також матеріальна підтримка, житло, безпека, працевлаштування, облаштування побуту на новому місці і т.д. Соціально-політичний компонент передбачає участь ВПО в розробці, прийнятті та реалізації рішень в громаді, чому сприяють Ради ВПО, які створюються в громадах. Наскрізним в процесі соціальної інтеграції має бути культурно-комунікаційний компонент, що передбачає потребу в прийнятті переселенців в нове співтовариство і формування культурної ідентичності, відчуття взаємної соціальної, культурної, національної спільності. Вважаємо, що саме культурна ідентичність слугує справжнім показником соціальної інтеграції, вищий рівень якої “відбувається через засвоєння індивідом нових норм і звичаїв приймаючого суспільства” [7, с. 19]. Гармонійне співжиття з жителями нової громади передбачає, що ВПО переймуть традиції та норми місцевої культури, які, певною мірою, є відмінними від усталеної культури регіонів з яких вони походять. Зрозуміло, що це вимагає тривалого часу й цілеспрямованої діяльності державних та недержавних інституцій [4]. До такої діяльності можуть бути залучені соціальні працівники, адже саме вони тісно співпрацюють з переселенцями, допомагаючи їм адаптуватись на новому місці. Для цього практики соціальної роботи мають володіти міжкультурною компетентністю, яка передбачає знання норм, традицій, цінностей, різних форм та типів культури; розуміння спільних та відмінних аспектів в культурах та зумовлених ними способів життя [5]. Окрім цього слід мати на увазі, що в

приймаючих громадах трапляються випадки нетерпимого ставлення місцевих жителів до вимушених переселенців, що провокує непорозуміння та конфлікти [2]. Тому необхідно щоб фахівці будували професійну взаємодію на засадах толерантності, адже, як зазначає Л. Аза, “насильницьке нав’язування культури неминуче викликає відторгнення і, як подальший розвиток подій, – надмірну акцентуацію власної самобутності” [1, с. 16]. Зрозуміло, що критичні зауваги чи зневажливе ставлення до культурного середовища переселенця швидше всього призведуть до захисної реакції у вигляді демонстрації своєї відмінності, культурної вищості, зневаги до місцевої культури, встановлення соціально-культурної дистанції, появи негативних стереотипів в суспільстві, посилення агресивності та конфліктності [3, 91-92]. Для соціального працівника толерантність передбачає не тільки терпимість до чужих цінностей, переконань, поведінки, а й прагнення до узгодження різнорідних інтересів, потреб, поглядів без застосування тиску [6]. Соціальна робота в сучасному мультикультурному світі передбачає створення умов для належного розвитку всіх груп населення та досягнення розуміння й узгодження різнорідних інтересів і потреб в результаті чого ВПО, зокрема, зможуть повноцінно увійти в нове співтовариство.

Підсумовуючи слід зазначити, що культурна ідентичності ВПО з членами приймаючої громади є невід’ємною складовою соціальної інтеграції. Сприяти їх входженню в новий соціально-культурний простір можуть фахівці соціальної роботи, які володіють належною міжкультурною компетентністю, навиками міжкультурної комунікації та будують свої професійні взаємодії на засадах толерантності.

Список літератури

1. Аза Л. О. Етнічність у сучасному контексті. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2013. № 3 (20). С.13-20.
2. Блинова О. Є. Соціально-психологічні особливості ставлення приймаючої спільноти до вимушених переселенців. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: “Психологічні науки”*. 2017. Вип. 3(2). С. 136–141.
3. Коваль Г.В., Логвиненко В.М. Етнічна толерантність соціального працівника: особливості та прикладні аспекти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Вип. 1, 2020. С. 87-94.
4. Козар Ю. Ю., Гаріфуллін М. В. Роль державних та недержавних інститутів у процесах соціальної адаптації вимушених переселенців в Україні. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2022. № 1. С. 82–90.
5. Логвиненко В.М., Грицанюк В.В. Етнокультурна компетентність майбутніх фахівців соціальної роботи в контексті сучасних вимог до освітнього процесу. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 19. С. 106–110.
6. Логвиненко В. М. Етнічна толерантність в соціальній роботі. *Гуманітарні аспекти формування особистості: матеріали VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (Львів, 29 травня 2019 р.)*. Львів: ЛДУ БЖД, 2019. С. 113-118.
7. Федоренко О. Теоретична модель соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб у громаду. *Соціальна робота*. 2018. Вип. 1 (3). С. 17-22.
8. Chesakova M., Bortun K., Lohvynenko V., Molotai V., Tymoshyk N. Enhancing Social Protection Policy for Internally Displaced Persons in the Context of War. *Review of Economics and Finance*, 2023, № 21, P. 955-961.
9. Strategy for the Integration of Internally Displaced Persons and Implementation of Medium-Term Solutions to Internal Displacement until 2024. URL: <https://rm.coe.int/strategy-of-idps-reintegration/1680a595f5> (дата звернення: 17.10.2023).